

mentació de registres d'obertura de mines, sobretot a la vessant de la muntanya que pertany al terme municipal de Sant Just Desvern. Alguns exemples de prospeccions mineres van ser: la mina de plom "La Perla" (1841) en terres del marquès de Villel, la mina de "varios metales" "Macisa" en el torrent de Can Fatjó (1842) o la mina de plom "Fonógrafo" registrada per Joan Litrán González l'any 1878, etc. Però, de totes aquestes mines, la més important, pel que fa al temps de durada de l'explotació, fou la mina de coure "Ventura", registrada per Antoni Rivas al gener de 1861 en terrenys del marquès d'Almenara Alta. Aquesta mina, que inclús va arribar a exportar a països estrangers com Anglaterra i Bèlgica, cap a l'any 1869 ja no tenia activitat extractiva i cap al 1886 va ser tancada definitivament amb un deute contret amb Hisenda de 1.028, 95 pts.

Però, malgrat tota la documentació que hi ha sobre l'activitat minera de Sant Pere Màrtir, en cap lloc surt esmentat el nom del Pou del Vernís. Això es degut, segurament, a que aquest topònim era un nom popular que la gent li donava a aquesta cavitat (era coneguda com la "cova del poble"). L'any 1970, l'agrupació santjustenca GERP (Grup d'Espeleologia Rats Penats) va fer una petita expedició a dins el Pou del Vernís que donaren dades molt interessants. La cavitat tenia forma d'embut amb una rampa de 40 graus d'inclinació i es trobava plena d'enderrocs, fruit de les obres existents en aquell anys de l'actual Club de Tennis Ciudad Diagonal. Dins la sala s'intuïren el que podia semblar els inicis d'unes galeries que portarien a nivells inferiors i a les parets encara

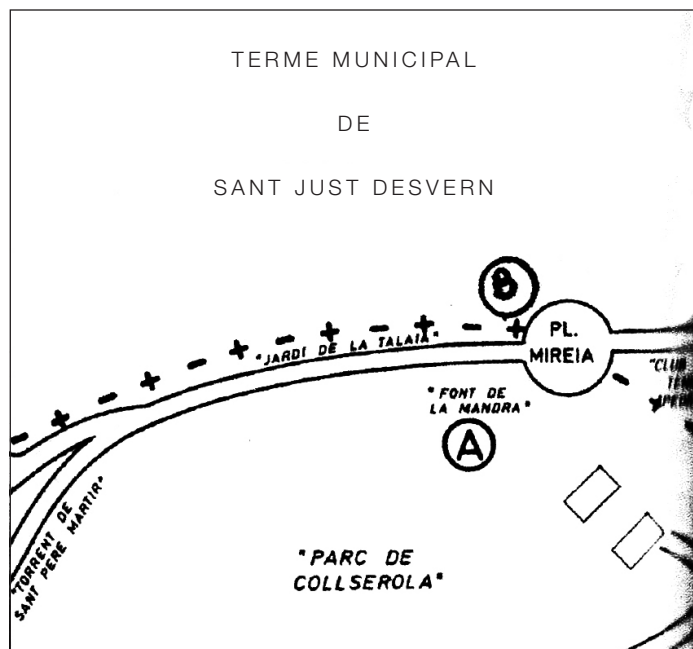
hi havia rastres de vetes de pedra galena (=sulfur de plom. D'aquí el nom popular de vernís). Aquestes rastres ens podria fer pensar que potser, degut a la proximitat geogràfica i a la coetaneïtat en el temps, podrien haver estat proveïdes a la Fàbrica Pujol i Bausis d'Esplugues. En total, la cavitat feia 19.50m de profunditat. L'any 1971, degut a les obres abans esmentades, el pou fou tancat definitivament.

D'altra banda, Juli Ochoa, un dels membres del GERP que va fer aquesta exploració i que lluità fins al final per evitar el tancament del pou, creu que per les grans dimensions de la cavitat i comparada amb la resta de prospeccions mineres dels voltants (bastant més petites) el Pou del Vernís podria ser, en veritat, la mina "Ventura".

Cal esmentar també que, com a "cova del poble" que era, el Pou del Vernís no queda exempt de llegendes, tal i com ens explicava Manuel García Grau, el 23 de novembre de 1961, a un article de La Vanguardia sobre Sant Pere Màrtir "[...] del cèlebre Pou del Vernís contábanse leyendas asociadas a la invasión napoleónica[...]" com la que explica la caiguda d'un genet amb el cavall dins el pou, que segons versions diverses no se sabia si era francès, espanyol, carlí o liberal.

Finalment, malgrat totes les mines que es van registrar a Sant Pere Màrtir, l'activitat extractiva no va durar molts anys (l'última data del 1922, una mina de ferro anomenada "Maria Juanita") ja que la majoria de prospeccions fracassaren i les que no, donaren poca quantitat de materials minerals. L'únic resultat de tot plegat fou una muntanya plena de pous i cavitats, com el dissortat Pou del Vernís.

Cristian Domínguez Bolaños
Historiador

La ubicació del pou del Vernís es pot situar, aproximadament, al costat de la plaça Mireia (assenyalat per una B).

Immediat a aquesta plaça es troba un berenador (veure fotografia) i, encara més enllà la "Font de la Mandra"

BIBLIOGRAFIA

- SECCIÓ EXCURSIONISTA ATENEU SANTJUSTENC n°65, gener-febrer 1972. "Adéu a un vell amic". Juli Ochoa.
- SECCIÓ EXCURSIONISTA ATENEU SANTJUSTENC n°114, gener-febrer 1981. "Què era el Pou del Vernís?". Juli Ochoa.
- MISCEL·LÀNIA D'ESTUDIS SANTJUSTENCIS II, Sant Just Desvern 1990. "La mineria extractiva a Sant Just Desvern". GERP (Grup d'Espeleologia Rats Penats).
- LA VANGUARDIA. Manuel García Grau: "Crònica de Sant Pere Màrtir" pàg. 44 (23/11/1961)

El Grup d'Estudis d'Esplugues honora els poetes de la nostra terra i de la nostra cultura

Com a Grup d'Estudis som molt sensibles a tot el que es refereix a la cultura catalana. Per aquesta raó, en aquesta discreta publicació trimestral, farem una molt petita però digna ressenya de dos poetes: Salvador Espriu i Castelló i Vicent Andrés Estellés. El primer, tot recordant el centenari del seu naixement i, el segon, el 20è aniversari de la seva mort.

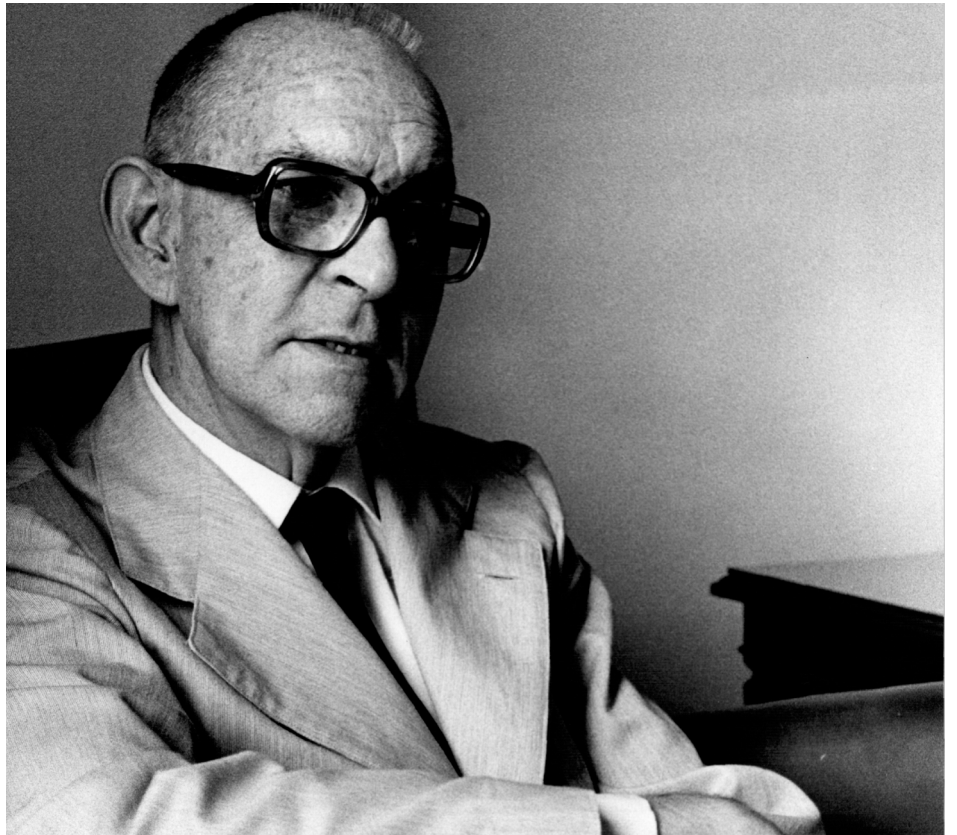
Salvador Espriu i Castelló (1913 Sta. Coloma de F.-Barcelona 1985)

Fou un escriptor i poeta sempre fidel a Catalunya. Fill d'un notari, la seva infància transcorregué entre Arenys de Mar i Barcelona. Estudià dret i història antiga a la Universitat de Barcelona. Ja pel 1929 va escriure el seu primer llibre Israel i dos anys més tard, obres que van trencar amb l'estètica del noucentisme, com El doctor Rip i Laia.

En el 1933 participa en interessants prospeccions culturals en la zona mediterrània que influïren posteriorment en les seves obres. Abans de la guerra civil espanyola va confegir obres narratives com Aspectes, Ariadna al laberint grotesc i Miratge a Citèrea.

Després de la guerra civil va incidir en el teatre amb l'obra Antígona i Primera història d'Esther ambdues quan s'acabava la dècada dels 60.

A partir d'aquest moment, comença la seva producció poètica de la qual esmentarem una col·lecció de quatre

NECESSITEM NOUS SOCIS que ens ajudin en la nostra tasca cultural i de servei a la vila d'Esplugues.

Podeu demanar informació a l'adreça d'aquesta publicació, o bé consultar la pàgina Web que també s'indica, o adreçar-vos a la Sra. Mercè Malaret (tel. 93 371 28 82) o bé a la Sra. Rosa Abós (tel. 93 473 95 49).

Tanmateix, estem a la vostra disposició si voleu una informació directa, els dimarts de 19-21 h. al local del Casal de Cultura Robert Brillas d'Esplugues. Us hi esperem!

llibres poètics, i un d'ells fou el conegut Cementiri de Sinera, La pell de brau (1960) que va significar la consagració popular d'Espriu i que relatava el drama històric de Sepharad (Espanya) Posteriorment, Ronda de mort a Sinera (1966). D'altres obres foren Llibre de Sinera, Setmana Santa, i poemes recollits el 1968 en Obres completes.

Si intentem definir Espriu, podríem dir que va intentar definir la problemàtica metafísica de l'home, que pertany a una societat marcada per tensions socials i polítiques.

Així acabava una de les seves conegudes poesies intitulada Assaig de càntic en el temple:

“.....car sóc també molt covard i salvatge
i estimo a més amb un
desesperat dolor
aquesta pobra,
bruta, trista, dissortada pàtria”

Perquè Salvador Espriu cantava la desfeta i l'esperança de Catalunya, que ell estimava intensament.

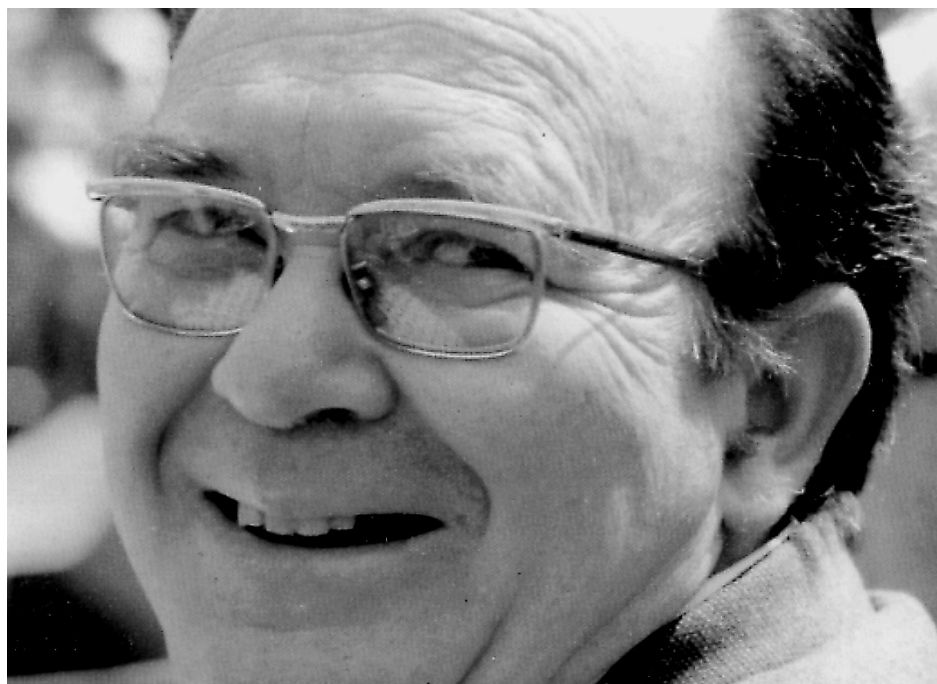
Vicent Andrés Estellés (1924 Burjassot - 1993 València)

Fou un periodista, escriptor i poeta valencià destacat i considerat com a renovador de la poesia valenciana contemporània. Fill d'una família de forners, va viure la guerra civil espanyola als dotze anys i això va influir molt en la seva obra, atès que la mort és un tema que sovinteja en la seva obra.

Aficionat a la literatura, es va convertir en autodidacta i ja pel 1942 el veiem treballant com articulista en un diari i com a estudiant de periodisme. En la seva primera joventut va conèixer i tractar Manuel Sanchís i Joan Fuster.

Un cop casat, perdé una filla als quatre mesos que encara accentuà més la seva referència a la mort, si bé tindria dos fills més. Va arribar a ser el Director del periòdic “Las Provincias” si bé el 1978 va ser apartat de forma barroera del seu càrrec. Això el va decantar encara més cap a la seva producció literària.

Obres seves són, entre d'altres,

Coral romput, La primera soledad i La nit, si bé es va dedicar tant a la poesia com a la prosa.

El 1978 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i el 1984 el

Premi d'Honor de les Lletres Valencianes. Tanmateix va rebre el reconeixement de la Universitat Catalana d'Estiu a Prada (Conflent) el 1990 i d'altres reconeixements.

NOVA COMPOSICIO DE LA JUNTA DIRECTIVA

Presidenta: Rosa Abós Prats

Vicepresident: Santi Campo Haro

Secretari: Cristian Dominguez Bolaños

Tresorer: Joan M. Puiggròs Modolell

Vocals: Mercè Malaret, Josep Iglésias, Rosario Calero, Maria Jordán, Miquel Casellas, Segundo Muñoz, Josep Ll. Barrasa, Teresa Roca

El pou del
Butlletí
d'informació
vernís

DIMARTS de 19 a 21 h

Fax:
93 473 29 87

Telèfon:
93 371 33 50

adreça electrònica:
gestudisespluques@gmail.com

Nova pàgina web:
<http://grupestudis.entitats.espluques.cat>

Seu:
Casal de Cultura Robert Brillas
Àngel Guimerà, 38 - 08950 Esplugues de Llobregat

